

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

L' ÚNICA EMBAIXADA (per M. MOLINÉ)

—¡ Ojo por ojo, diente por diente !

IDIILI FÍ DE SIGLE (per APELES MESTRES)

¡ Qui s' ho havia d' esperar que al últim s' entendrian !

no pot ser considerada com la de un verdader màrtir de la reducció del treballador?

Una màrtir hi ha, sí; y aquesta es la seva esposa, avuy la seva viuda, descendint un per un los grahons de la desgracia, desde la casa dels seus pares, ahont gosava de una posició còmoda y arreglada, fins a trobar-se en la capella de Montjuich rodejada dels seus tres fills, sentintne un quart remoures en las sevas entranyas maternas, plorant ab amargura en brassos del seu marit condemnat a mort.

Aquesta y sols aquesta es la màrtir. Angela Vallés no es certament lo símbol del obrer desgraciat que intenta elevarse nsant los reprobables medis del terror: es lo símbol de la burguesia que descendeix, sufrint nou anys de amarguras, disgustos, contratemps, miserias, penalitats y sacrificis heroichs per sustentar als seus fills, di-culpada y justificada de sobras per l' amor d' esposa y per l' amor de mare.

Sense una queixa contra l' seu marit que tan desgraciada l' ha feta, ha hagut de apurar fins a l' ultima gota l' càlzer de l' amargura. Qui es més heroich lo pare que s' fa matar encogat per una preocupació; lo pare que al buscar lo camí de la mort, no s' recorda ni dels seus fills, ni del embrás de la seva esposa, com sí nosentis ni l' desitj de coneixe a la criatura que ha de vení al mon, ó la mare que treballa, lluyta, plora y sent reixer las sevas foras agotadas al contemplar lo desvaliment dels pobres fills de las sevas entranyas?

Los obrers catalans, sempre honrats y refixos, poden mirar-se en aquest contrast. No es bárbaro com un fusellament; però es commovedor y ensenya més, es mil vegadas mes exemplar que l' obra sangrenta de la justicia. No parla als instints brutals sino al cor. Ell diu ab eloqüencia que per molt que interessi l' arreglo de la complexa qüestió social, interessa molt més a cada un l' arreglo previ de la qüestió doméstica sumament senzilla, quan se basa en l' amor al treball y a la familia.

Aquestas dugas ancoras haurían pogut salvar a Paulino Pallás. Compadeixémlo: però compadeixém avants que tot y per damunt de tot, a la seva pobre viuda y als seus fills.

P. K.

LA QÜESTIÓ DEL MARROCH

IMPRESIONS

UAN la setmana passada 'ns queixavam de l' actitut passiva del govern, davant de l' agressió salvatge dels moros de Melilla, te niam rahó sobrada. 'Ls insultats ferits a la nació no s' contesten ab fiema, sino ab rapidés y ab energia.

La publicació del últim número de la Campana coincideix ab una especie de revivalla dels ministres. Las indignacions y l' entusiasmes de la opinió pública en massa sembla que impresio-

naren a una elevada persona, la qual hague de manifestar los seus desitjos conformes ab los anhels de la nació. Los ministres, naturalment, s' entusiasman, y al eixir del consell se mostravan molt belicosos. En lo primer moment semblava qu' estessin resoltos a tot. Però, vingut la nit, y degueren consultarho ab lo cuixi; lo cert es que al dia següent la bullenta sancho de la vigilia semblava que se 'ls haguess tornat horitzats.

Ab molta parsimonia s' han anat enviant alguns reforços a Melilla. Gran entusiasme a Málaga, a Cadiz, a tolas las poblacions andalusas per ahont passaren los soldats destinats a anar a venjar l' honra de la patria. Las tropas entusiasmas tant ó mes que 'ls pobles. De tot arreu rebia l' govern oferiments de tolas classes, que quan no altra cosa, denotan l' enardiment del esperit popular. Semblava que 'ns retrotrejam a l' any 60, en vigíllias de la guerra de Africa.

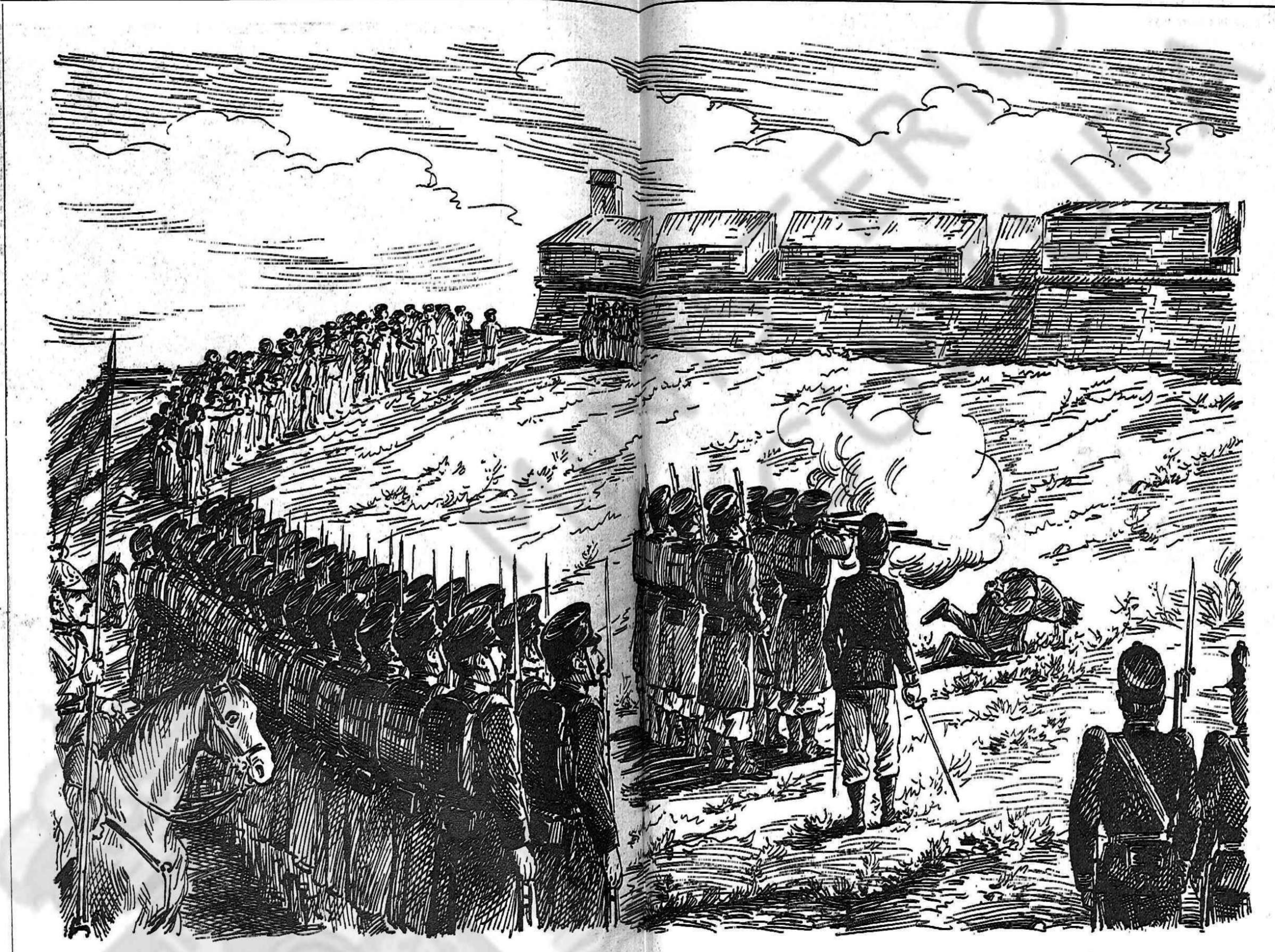
Y no obstant, lo govern pensa, reflexiona, medita, calcula, estudia l' plan que s' ha de seguir. En resum lo govern vacila. Y 'ls dias passen, y 'ls soldats de Meli, lla tancats dintre de la plassa y dels forts exteriors, contemplan ab ira las bravuconadas y las provocacions continuas dels salvatjes moros del Riff, veuen ab pena las conferencias del bajá Kamándulas ab lo general Margallo, y frisanse per batres y venjar als seus camaradas, se moren de febril impacientia.

Los periodistas que s' troban a Melilla, estudiant lo que passa, se veuen impossibilitats de comunicar las sevas impresions. Quan no actua l' gabinete negro mutilador de telegramas, lo cable s' fa mal be y queda impossibilitat de funcionar. Però s' assegura que pera cumplir lo servey oficial, se posa bo desseguida, y funciona ab tola regularitat.

Ha comensat per dir-se que per venjar l' agravi rebut, se necessitan molts mils homes, y que a Melilla no hi ha aquartelaments per tanta tropa. A campar a las foras pot redundar en dany de la seva salut. Per construir lo fort de Guariach es precis pendre molts precaucions qu' exigiran lo menos dos mesos de treballis continuos. Nosaltres probarem de construir lo fort, y si las hordas rifeñas tornan a hostilitarsnos, llevoras, al cap de dos mesos, si tolas las precaucions que s' han de pendre no s' retrassan, llevoras, al fi, sabrán qui som.

Es a dir: las venjansas en concepte del govern exigeixen un càlcul detingut. L' insult de qu' hem sigut

DESENLLÁS DEL ATENTAT DE LA GRAN-VÍA

Paulino Pallás es passat per las armas en lo gloriós la Llengua de Serp del castell de Montjuich.

objecte, y que l' govern que havia de coneixe l' estat d' excitació de las kábilas estava en lo cas de prevoure, s' ha de tornar a repetir, quan s' hajan pres tolas las precaucions, perque 'ns produheixi l' degut efecte. Y lo que heja estat, ha estat: sols lo que ha de venir es lo que preocup a las nostras gubernancias, que s' han de fer immortals sino per la seva prudencia, per la seva paztorra.

Y llavors, bona l' haurism fetal... Aquest rezel, aquestes vacilacions, aquesta parsimonia, aquesta manera de anar tan locals y posats en tot, la veritat es que 'ns portan en ridícul, davant del mon enter. Qüestió candentíssima era la d' Egipte, y 'ls inglesos s' han ficat en aquell país a despit de la Fransa y de tolas las demes potencias. Y 'l brillo y 'l desembrás ab que 'ls francesos recentment despreciant las amensses de Inglaterra, han reventat la qüestió de Siam... Se diu que aquestes accions son foras y Espanya debils. Es cert: Espanya es debíl perque l' govern la té atleda, d' dicanise a enfrenar las sevas energias. Posinse a l' altura de las circumstancias, aprofitin l' esperit nacional que s' desborda per tot arreu y no 'ns fallarén apoyos. Precisament la qüestió europea está enmarany dissimada y no es tant despreciable l' actitut que puga pendre Espanya, perque no trobi desd' ara,

qui 's prestí a guardarli las espallias si mentres passa comptes ab lo moro, algú intenta ferli la trabeta. Ab qu' 'ns hem d' entendre? Ab qu' 'ns ofereix mes solides garantias de leal apoyo. Quan tothom mira per ell, no se perque Espanya no ha de fer lo mateix que 'ls altres pobles. Així pensa la inmensa majoria de la nació... aixis pensa casi tothom, menos los ministres encarregats de utilisar las sevas energias per la gloria, 'l prestigi, 'l interes y 'l dignitat de Espanya. Vacilar avuy equival a anularse per complert. Los actes de audacia han sigut sempre la salvació del nostre país. No vulgan los ministres que puga dir-se que l' heroica nació espanyola, davant de las agressions y dels insults de un grup de salvatjes, s' ha hagut de ficat al lli, victima de una diarrea, no de por, sino de duptes.

J. R. y R.

ACRÓSTICH

Guerra als moros, avuy crida unit lo poble espanyol rebut per los ultratjes rebuts dels fills del Marroch ziffenyos de mala rassa llunyevos, ó si no b confits hem de poservos res peras a quarto. L' fort uidi-Guariach te d' alsarses tal que us pesi y causi afront e vida en la qu' anys entrera rebereu molts cops y bonst chi quin cástich se us aguarda el no 'ns deu satisfaccions.

CRIST I A.

UAN tothom se creya qu' estavan tan tronats, vá despenjarse en Gamazo dihent que tenia noranta milions de pessetas a punt pera fer la guerra al moro. Está bé. Però a lo menos ja que tant riches, que deixi en pau als cristians, que aquests han quedat tan aixuts que ja no podem més.

Los ministres han acordat que no s' obrin las Corts fins y a tant que 'ls metjes assegurin que D. Práxedes podrá assistirhi sense perill de la seva salut. Ja ho veuen: la política está avuy a la discreció absoluta dels galenos. Si n' estarém de graves, que prompte, en lloch de consells de ministres, se celebraran consultas de doctores...

Ha mort a Montblanch l' infelís criatura, que l' dia dels successos rebé una bala a la boca que li destrossá la barra inferior. Y a pesar de tot s' han practicat gestions judiciales per descubrir al autor de aquesta barbaritat? S' ha reunit cap consell de guerra per castigar al culpable? Lo govern no s' preocupa de aquestas petitesas, ab tot y tractarse de una victima ignocent, com la més ignocent que puga haver ocasionat l' explosió de las bombas de la Gran-vía.

Cumplim ab gust l' encàrrech que 'ns ha fet l' intelligent oficial litógrafo D. Andrú Guerra, que tingué ocasió de visitar a Pallás, poch avants de la seva execució, havent manifestat lo reo que desitjava demanés perdó en nom seu, una per una, a tolas las familias que reberen algún dany, al disparar ell las bombas en la Gran-vía. Com la versió de algun periódich sobre aquest extrém no está conforme ab que fossen aquest los sentiments del infortunat Pallás, nosaltres acceptém com a verídica y fidel la manifestació feta per l' indicat D. Andrú Guerra, per lo mateix qu' a adquirir l' compromís de ferla pública, en uns instants tan solemnes.

Lo sultán del Marroch ara l' ha dada en no permetre la circulació de las monedas de plata pel seu imperi. Al pendre semblant disposició, lo sultán vá anticiparse als successos de Melilla. Res de plata. En aquell país no hi pot circular altre metal espanyol que 'l plom y 'l ferro.

CURTAS DE FORA.—L' ensotanat de Sant Quintí de Medicina, se dedica a cassar animetas ab reclám. Com si no bastés per interessar als fiels las espirituals benaventurasas de la gloria eterna, per atreurels ha acudit al sistema de las rifas. Al efecte, sortejan un parell d' espardeyas pels noys y un mocador per las noyas que vegin a doctrina cada diumenje. Aixó vol dir que per cautivar als feligresos, no hi ha res millor que enlleporirlos. Un cacich de Sant Sadurn de Noya, durant la época de la verema, s' havia compromés a comprar tota la de una vinya de Sant Quintí; pero quan vá haver triat los rahims millors pera fer xampany y vi de missa, anant sempre companyat de un capellá, va deixá 'ls altres, desdintse del tracte.—Sens dupte l' capella podrá absoldre de aquesta informalitat; pero al pagés victima d' ella, qui l' indemnisa? L' home negre de Alió (partit judicial de Valls) té un genit del botavant. Las agressions y paraulas groixudas que dispara desde l' pulpít, no son pera reprochudas. Y no s' limita sols a parlar: las sevas obras son dignes de sas paraulas. Rabios estava després del di-guissin fer caritat a la iglesia, deixessin los ciris del monument, la majoria dels vehins van presentarse a recullirlos. De alguns, no podentse 'l quedar tot, ne tallava un tros: a una persona que li digue que l' necessitava per encendrer quan hi hagués tempestat, li respongué ab molt salero que l' cirio no estava beneyit y no servia per res. A una noya fins vá pegarli.—Per Corpus vá descantellarse ab l' arcaide, dirigintli paraulas insultants. Però l' arcaide, que no es manco, vá denunciar lo fet, y avuy la causa está pendent de resolució en l' Audiencia de Tarragona.—Lo dia de la festa major un estudiant del seminari vá anar ab la seva familia al ball, y l' ensotanat desde la troca vá bescantarlo, dihent que donaria coneixement del fet al arquebisbe.—Ab tolas aquestas cosas l' ensotanat de Alió ha lograt que casi ningú s' acosti a la iglesia. Es natural: dels escursions tothom se 'n aparta.

GUERRA AL MORO!

HAN reunió general á casa de don Práxedes.
Las noticias de lo ocorregut á Melilla han soliviantat als ministros. Tots senten l'absoluta necessitat de fer alguna cosa; pero ningú sab qué.
En Sagasta, ab lo cap com un bombo y l'peu com un timbal presideix la reunió.
—Ja saben lo que passa?—
Los ministros se balancejan ab ayre de mal humor, com dihent:—Y tal si ho sabem!

Don Práxedes continúa:
—Los moros del voltant de Melilla ens han faltat al respecte d'una manera descarada...
—Bé, pero...— replica en Moret.
—Pero qué?
—Jo sé per bon conducto que si ells han fet aixó, ha sigut perque 'ls han provocat. M'ho ha dit un ingles.
—Potser sí qu'és aixó—continúa 'l president;—pero de tots modos, lo país está engrescat ab la ditxosa guerra, y si no fem una mica l'home, no sé qué pasará.

En Gamazo pica de peus ab impaciencia.
—Malviate!—exclama:—Janar á malgastar diners ab pólvora y balas; ara que justament comensava á arreconar alguna cosa!... ¿No hi hauria manera d'ofegar l'assumpto diplomáticamente?

—¿Cóm? Veyám.
—Qué sé jo! Demanant una satisfacció als moros... ó donantla nosaltres á n'ells... ó fent qualsevol cosa; lo que resultés més baratet. Tot menos haver de treure un céntim de la caixa.

—Parla bé en Gamazo—diu lo ministre de la Guerra:—dirigim una nota ben enérgica á Constantinopla...
—Per qué á Constantinopla?
—Ay ay! ¿Que no es á Turquia aixó de Melilla?
—No senyor, qu'és terra de moros.
—¡Es igual! Enviém donchs, una nota al rey moro y li demaném explicacions.

—Escolti—salta en Gamazo—¿no sería millor demanarli quartos?
Don Práxedes reflexiona una mica.

—En Lopez Dominguez ha parlat be y en Gamazo encara millor. Prefereixo las explicacions á las barallas y m'agradan sempre més los quartos que las explicacions; pero lo mal es que 'l poble ens apreta de mala manera y demana la guerra de totes passadas.

—Fem una cosa—diu en Moret:—en lloch de donarli una guerra, donémla un simulacro.
—Explicuis.
—Jo, com á ministre d'Estat, me posaré á negociar secretament y arreglar l'assumpto, y mentres jo faig la meua, lo ministre de la Guerra satisfá 'ls instints bélichs dels espanyols ab una mica de moixiganga militar.

—¡Té rahó!—exclama en Sagasta, agafant desseguida l'idea al vol:—en Moret s'explica com un llibre.

LA MÁ DEL INGLÉS

—Té, moro, aquí t dono armas y tú m donarás dinés,
—Aláh us ompli de venturas.
—Sí, noy, ¡y visca 'l progrés!

Ja veurán, presentém be la situació. Los moros n'han fet una de las sévas. ¿No es vritat?

—Es veritat.
—Lo país demana la guerra ¿oy?
—Sí.
—Y nosaltres no la volém.

—¡No!
—Donchs aixó s' engipona d'aquesta senzillissima manera: vosté, Lopez Dominguez, fassi bellugar las tropas d'una part á l'altra, ordenant traslados, cambis de guarnicions, marxas rápidas. Tot aixó engresca, sembla qui sab qué y no compromet á ningú. Vosté, ministre de Marina, prepara la esquadra y...
—Jo ja hi he enviat lo noy.
—¡Ah! ¿sí? ¿Y qué diu?

—Que tot aixó que 's fa corre dels moros son exageracions y malasvolensas. Dugas ó tres vegadas ha anat y vingut de Melilla ab lo barquet qu' ell mana y 's pot dir que casi no 'ls han tirotejat gens: no més ha tingut un mariner ferit.

—Bueno, bueno... ¿Es dir que poca ó molta ja hi tenim esquadra? Perfectament: per cubrir las apariencias, ja n'hi ha prou.

—Aixó es lo que jo pensava: haventhi 'l meu noy, ja hi ha prou marina.

—Endavant, donchs: vosté, don Venanci ¿ja sab la séva obligació en las presents circunstancias?
—Sí vol que li digui la veritat...
—Vosté no ha de fer res més que callar y deixar que 'l poble cridi ¡viva la guerra! ¡abajo los moros! y tot lo que vulgui. Mentres tant, en Lopez Dominguez farà passejar las tropas, en Pasquin procurará que 'l seu fill estigui continuament anant y venint de Melilla, en Moret reclamará per sota má sense amohinars'hi gayre... y ja veurán vostés com la cosa acaba en punta. Si logrem que aquesta inacció duri tan sols un mes, estém salvats.

—Per qué?
—Perque vindrá l'hivern, lo fret apagará las fogueradas bélicas que ara brillan, la gent se cansará de sentir parlar cada dia del mateix... y si surt no més una *Bella Chiquita* ó un'altra cosa pel istil, aviat ningú s' recordará de Melilla ni de l'ánima que l'aguanta. ¿Estém entesos?

—Entesos.
—Donchs ara, per continuar fent lo paperot, criem, sense esforsarnos gayre:—¡Guerra al moro!

—¡Guerra!

A. MARCH.

¡Á MELILLA!

—¡A Melilla!—diu la gent, corrent per carrers y plassas.

—¡A Melilla, á recullir lo pabelló de la patrial

Los traidors fills del Profeta l'han trepitjat á mansalva y la taca que hi han fet no més ab sanch pot rentarse.

—¡Tots á Melilla!—respón la juventut entusiasta: janém á cassá uns quants dias en los vedats de las kábilas! No volem cassá cunills, sino fieras africanas, d'aquestas que han profanat la bandera roja y gualda.

—¡A Melilla!—repeteix la premsa de totes marcas: já ensenyá als moros del Riff que 'l lleó que l'any 60 va tirarse 'ls al damunt, té encara vigor y grapa!

—¡A Melilla!—va cridant, entre pipada y pipada, la gent que ja ha pres café y la copa apura ab calma.

—¡A Melilla!—se sent dir en tranvias y tartanas, y omnibus y jardineras, y cotxes de totes classes.

—¡A Melilla!—crida 'l poble, vessant d'indignació santa.

—¡A Melilla!—torna á dir la gent de corbata blanca.

—¡A Melilla!—repeteix un coro de veus airadas.

No se sent cap altre crit que 'l crit de: ¡A Melilla!... España, (nya,

alsantse com un sol home, lo llensa vibrant pels ayres, y Sevilla, Madrid, Córdoba, Cádiz, Barcelona, Málaga, de la Corunya á Valencia, de Huelva als confins de Fransa: tot ressona, tot palpita, tot s'estremeix, tot s'inflama al crit potent de:—¡A Melilla! ¡A Melilla sens tardansa!

¿Vritat que aquest gran conde patriótic entusiasme aixampla 'l nostre esperit y arriba á fer saltar liágrimas?

¿Vritat qu'és consolador veure que encare hi ha á Espanya virilitat, energia (nya y amor á la terra mare?

¿Vritat que sembla que avuy, ab los crits que atronan l'ayre,

tothom está disposat á marxá al moment al Africa?

Pues á pesar de semblarho no hi ha que fiarsen gayre, pues una cosa es cridar y altra cosa es embarcarse. Si demá aquesta qüestió prengüés un aspecte grave, molts dels que avuy esbalotan corrent per carrers y plassas, procurarian callar, baixarian las agallas y en compte d'aná ¡á Melilla! se'n anirian... á casa.

C. GUMÁ.

SISTEMA PRIM

H, si en Prim fos viu! No 's riurien de nosaltres ni 'ls moros ni 'ls cristians.

En Prim era l'home de geni, capás de salvar ab la séva energia 'ls moments més crítichs y difícils. Ell també va trobars'hi ab la qüestió de las kábilas de Melilla. ¿Preguntan quan? En lo més de novembre de 1855, quan

no feya encare dos mesos que havia pres possessió del càrrech de capitá general de Granada. ¿Preguntan que vá fer? Aném á contarho.

—Cansat de rebre comunicacions, relatantli los insults dels moros, se trasladá personalment á la plassa de Melilla. Lo dia 25 de novembre comensaren las algaradas y en Prim sortí davant de una petita columna, composta de 4 companyias del batalló disciplinari, dugas de preferencia del segón de Burgos y alguns confinats. Los moros en gran número ocupavan posicions molt ventatjosas; pero de allí sigueren desallotjats á la carrera per aquell grup de valents que manavan en Prim en persona y l'enérgich coronel Buceta encarregat de la vanguardia. Las forsas espanyolas ocuparen lo poble de Cabreriza, ahont s'havian internat los moros. Lo destruhiren fent sentir lo pes de la séva indignació y emprengueren la retirada ab ordre. Los canóns del vapor *Castilla* y del falutxo guarda-costas *Pantera* afavoriren ab sos certers disparos aquesta atrevida operació.

En lo moment de la retirada, 'ls moros procurant referse tractaren de hostilisar á la petita columna; pero reberen un dur escarment. Prim entrá á Melilla, á dos quarts de sis del vespre ab la mateixa tranquilat que si tornés de un simulacro. Los moros s'havian retirat, experimentant grans pérduas.

Al endemá, considerant en Prim qu'encare no'n tenian prou ab lo estufat del dia anterior, efectuá una nova ortida, anantlos á trobar fins als seus atrinxeraments, ahont s'havian parapetat. En pochos moments los caygué á sobre, y davant de aquell valor, que no cedía ni ab la pluja de balas d'espigarda, ni ab los alarits espantosos dels mussulmans, molts de aquells fanátichs, se clavavan rabiosos en la punta de las bayonetas dels soldats espanyols.

La retirada de aquell dia pogué efectuarse ja sense que 'ls vents tractessin de molestar lo més minim á la columna. Havian tastat lo plom y 'l ferro de aquells valents, y ja'n tenian prou. La columna esperá en vá l'atach de aquells turbas, fins á entrada de fosch, y en Prim que havia sortit de la plassa batenent marxa, batent marxa també tornava á entrarhi.

En dos dias no més va pentinarho: tingué algunas baixas es cert; pero que no arribaren ni á un deu per cent de las que tingueren los moros. Aquests, tan durament escarmentats, miraren desde llavors ab més respecte la plassa de Melilla, y ab aquell fet d'armas curt, enérgich, y expedit, que alguns consideran com lo preludi de la gloriosa guerra de Africa, que havia d'estallar quatre anys després, en Prim deixá en lo lloch corresponent una vegada més, l'honra, 'l bon nom y 'l respecte degut á la nació espanyola.

J.

TOCH DE SOMATENT

Los moros han utilisat los materials del fort Guariach per reparar los desperfectes produhits en la mesquita de Frajana.

Ab aquest insult de carácter religiós, sembla qu'ells mateixos demanan que 'ls aném á rompre las oracions.

Lo *Diari de'n Brusi* no está per entusiasmes populars. ¡Pobret! Es tan gueto, que quan sent una mica de soroll, desseguida li agafa mal de cap.

Y presa del mal humor, diu que 'ls oferiments que 's fan al govern resultan *sainetescos*.

Suporto que no haurá dit aixó pel general Martínez Campos qu'és un dels primers que va oferirse. Afortunadament pel *Diari de Barcelona*, l'héroo de Sagunto no llegeix més que 'l folletí del *Noticiero*.

Lo primer barco que vá ser enviat á Melilla es lo canoner *Cuervo*.

Es digne de tenirse en compte que mana aquest barquet lo fill del ministre de Marina.
¡Oh sant amor paternal, qui no t'admira!

Alló de que 'l Sr. Pasquin envihi primer que ningú al seu noy á Melilla á fer carrera, no 's dirá que no siga una resolució ben casulana.
A tal govern, tals resolucions.

L'apresament de un falutxo sortit de Gibraltar y carregat d'armes y municions destinadas al moro, revela l'estimació rabiosa que 'ls inglesos ens professan.
Apuntém aquest favor en lo libre major, per quan arribi l'hora de passar comptes. No volém inglesos. Al seu dia pagarem.

Detall referent á la marxa de las tropas, que llegeixo en un periódich:

«Los soldados ván provistos de navajas como en la guerra de 1859.»

—Ay, ay ¿y per qué las navajas?—preguntava un bon home.

Y un seu amic li responia:
—Per afeytar als moros.

Diu que passen de 30,000 los moros que 'ns esperan en las inmediacions de Melilla.

Un soldat catalá que ha sigut pagés, deya:
—¿Trenta mil? ¡Millor! Com més espés lo blat, més gust dona de segar-lo.

Los reparos del govern en pendre una resolució enérgica poden ser fills de una consideració que acabarà per colocalo en un carrer sense surtida.

Ningú dupta que 'ls moros ab los seus atropellos han desviat l'atenció del país de totas las qüestions pendents que posavan en perill l'existència de la situació fusionista.

Y ara 'ls ministres deuen dir:
—Si després del favor que 'ns han fet els atacavam ¿no cometeriam ab ells una solemne ingratitude?

Y aixis estém: mal si 'ls atacan, mal si deixan de atacarlos.

¿Qué dirá 'l Sultán de Marruecos, quan s'enteri de la barrabassada dels seus súbdits del Riff?

¿Qué volen que digui! Ell considerarà qu' es un ser molt ditxós, perquè totas las gallinas li ponen.

Si 'ls espanyols arribessin á rebre, se'n alegraria molt per lo que tenen de cristians. Y cas de que surtin estussinadas las kábilas riffenyas se'n alegrará també moltíssim per lo que tenen de indómitas y rebeldes.

La política parda que practica, lo posa en aquest estat de alegria y satisfacció perpétuas.

Hi ha que desenganyarse: digan lo que vulgan las potencias gelosas de la preponderancia d'Espanya, aquest mestre no farà bon dat, fins que se li envihi un bon destacament de carrabiners, que s'encarregui d'esbalotarli las odaliscas del harem.

Una consideració oportuna de un periódich de Madrid:

«Lo govern vá enviar més forsas á Vitoria, quan vá passar per allí 'l general Lopez Dominguez, que no á Melilla quan vá quedar en perill l'honra y la dignitat de la patria.»

—Espanya—diuen alguns—no té diners per embrancarse en una guerra.

Pero té entusiasme, té sanch y té vergonya.

¡Diners!
¡Ah! ¿Volen mirar la qüestió á través de aquest prisma material?

Llavors haurém de confessar que la causa de la nostra pobresa no es altra que l'afició desmesurada que tenen alguns homes polítics á fer moros.

Y tractantse de moros, hem de fer la guerra ab la mateixa energia, tant als que 'n son, com als que 'n fan.

Lo dia que 'l govern vá entussiasmarse, al sortir en Moret del consell de ministres, vá dir:

—Res de notas diplomáticas, balas, no més que balas.
¡Si després de tot resultarà que las balas qu' en Moret ha d'enviar als moritos, serán balas de goma!

La situació d'Espanya, gracias á las vacilacions del ministeri, es desconsoladora.

—¿Qué no véu qu' en Sagasta vá coix? ¿Qué volen que fassi 'l pobre Sagasta?

—Es veritat. Ara podrém dir que poble regit per un coix, antes de un mes vá tan coix com ell.

Del café de l'Alhambra vá sortir l'altra nit una manifestació patriótica, demanant que 's declari la guerra al moro.

La policia disolgué als manifestants, á pretext de que no havian demanat permis á l'autoritat per realisar aquell acte.

¡Está molt bé! La llei ho disposa aixis y la llei s'ha de cumplir.

En lo successiu, quan algú senti 'ls ardors del patriotisme, abriguis bé porque no se li esbravin, encaminis al Govern civil, preguntí pel Sr. Larroca, compareixi á la seva presencia y diguili:

—Sr. Gobernador ¿vol ferme l'obsequi de donarme permis per entussiasmarme?

Un capellá deya:

—Es una llástima matar mussulmans, porque ells quan moren van al infern, los inf-lissos. ¡Com que no están batejats!

—Está bé: tot pot arreglarse—vá respondre un que s'ha ofert per fersé voluntari.—Quan nosaltres els ha-guém romput la crisma, després vostés poden batejarlos.

P. DEL O.

À UN RIFFENYO

No vinch á tu en só de guerra; no pretench atropellarte, ni molt menos dominarte ab la ajuda del fusell.
Vinch no més ab lo propósit de procurá ferte creure y mirar si logro treure la llana del teu clatell.

Ets un salvatge. Ta vida transcorra desenfrenada de emboscada en emboscada, per la montanya y la vall.
Has de combatre ab los homes, has de combatre ab las fieras y sols segú 't consideras quan te trobas á caball.

Ta casa es un tros de tela, toscament entreteixida, pe l'agua del cel podrida, torrada pels raigs del sol.
Los dias per tu s'escolan entre perills y molestias, bebent al riu, com las bestias menjant... tot lo que Aláh vol.

La llei, segons tu, es la forsa; lo dret, una carrabina: qui pot més que tu, 't domina; qui pot menos, sucumbeix.
En tu no hi ha ni vestigi d'honradés ni de noblesa; l'agilitat, la destresa es l'únich que 't seduheix.

¿Traballar? ¿se un home digne d'existencia profitosa? ¿entrar dins la via hermosa de la civilisació? Prefereixes sé una fiera, degradada y envilida; lo sant progrés t'intimida la llum del sigle 't fa pó.

Prefereixes emboscarte entre unas figueras moras, y esperar horas y horas lo pas d'algun caminant.
Un tiro, un moment de lluyta, l'arena de sanch tacada... y ab la rapinya alcansada tornar al teu camp cantant.

¡Riffenyo imbécil! ¡Salvatje! ¿No 't diu ta negra conciencia que aquesta infame existencia no 't pot dur sinó perills?

¿No comprens, estúpit nómada, que aixis may tindrás morada, ni pau ta esposa estimada ni seguretad tos fills?

Deshonra constant d'Europa, sempre hi haurá qui 't castigui y qui, ab son poder t'obligui á sucumbi en sos paranyes.
Ahir va pegarte Espanya; demá serán los francesos, ó 'ls italians, ó 'ls inglesos, ó 'ls russos ó 'ls alemanys.

Ta brutalitat infame, tos procediments indignes repugnan als homes dignes, que avuy casi son los més.
Deixa, donchs, tos fieros hábitos y ta conducta rastrea, y abrigat ab la bandera sacrossanta del progrés.

Civilisat, assimilat las dolsas costums d'Europa, hont tot murxa vent en popa y tot es plá, tendre y llis.
Feste persona educada, adopta 'ls usos del dia, practica la cortesia y lograrás ser felis.

Procura enlayrarte prompte, converteixte en personalje; busca, si pots, l'homenatje de tota la cristiandat.
Forma societats de crédito, apressurat á arrelarte y cuydat de rodejarte de severa dignitat.

Llavors, sense cap molestia ni res que 'lsteus plans destrossi, crasant lo mar del negoci del progrés dintre l'esquif, serás persona ben vista, viurás entre gent conforme y podrás fé ab bona forma, tot lo que ara fas al Riff.

C. GUMÁ.

LA QÜESTIÓ DELS QUARTOS

ha que parlar ab franquesa.
Lo que més ens amohinava en l'actual conflicte hispano-africá era la part económica.

Alarmats per las noticias que alguns mal intencionats s'empeñan en fer corre sobre la nostra situació financiera, temiam que 'l govern cantés la palinodia y 'ns digués ab més ó menos bonas paraulas:

—Si senyors; los espanyols tenim rahó sobrada; per plantarnos á casa dels moros y desferlos la fisonomia; pero desgraciadament ens faltan medis per armar una expedició á Africa. Per lo tant, callém, sufrim y procurém fé 'l distret.—
Per fortuna las declaraciones del senyor Gamazo van treurens desseguida de pena.

Ben clar va dirho en un dels últims consells de ministres:

«—Por dinero no se detenga el envío de tropas. Tengo cien millones de pesetas disponibles.»

Llegint la noticia, no va faltar qui es va entusiasmá de debó. Cridant ab tota ignocencia:

—¡Viva en Gamazol jen Gamazo paga!

No tant, senyors, no tant: en Gamazo no paga res. Lo ministre d'Htsenda no fa mes que dir que si 'ns volen anar á barallar ab los moros tenim cent milions disponibles; cent milions que ja son nostres.

Pero, a lo millor de la cosa, sigui que en Gamazo s'hagués descontentat, sigui que haja mudat de parer, ara torna á repetir-se lo que ja avants se deya en veu baixa; es dir, que Espanya está arruinada y que per fer l'home contra 'ls moros no hi ha un clau. Lo cual que, la guerra es impossible.

Y que no son quatre pipiolis los que ho diuen: personatjes de gran autoritat y coneixement de la materia abundan en la mateixa opinió, y fins un polítich tan intelgent y tan poch sospitós com lo senyor Pi y Margall no 's recata de declarar públicament que Espanya no pot somiar ab empresas guerreras porque li falta lo principal: quartos.

Donchs bé; si aquests personatjes ho prometen, si D. Francisco no s'ha d'ofendre, estém disposats á afirmar, á probar que Espanya neda en l'abundancia, qu'Espanya es una nació riquíssima, que Espanya té diners per tot.

Comenséu á repassar aquests datos:

Per transports de tropas durant la campanya de Cuba, la nació ha pagat á la *Trasatlántica* 800 milions.

Per altres serveys, fins al any 1880, la mateixa campanya ha cobrat 860 milions.

Per subvenció dels serveys de correus de Cuba, Veracruz y Nova York, la *Trasatlántica* ha rebut 1,340 milions.

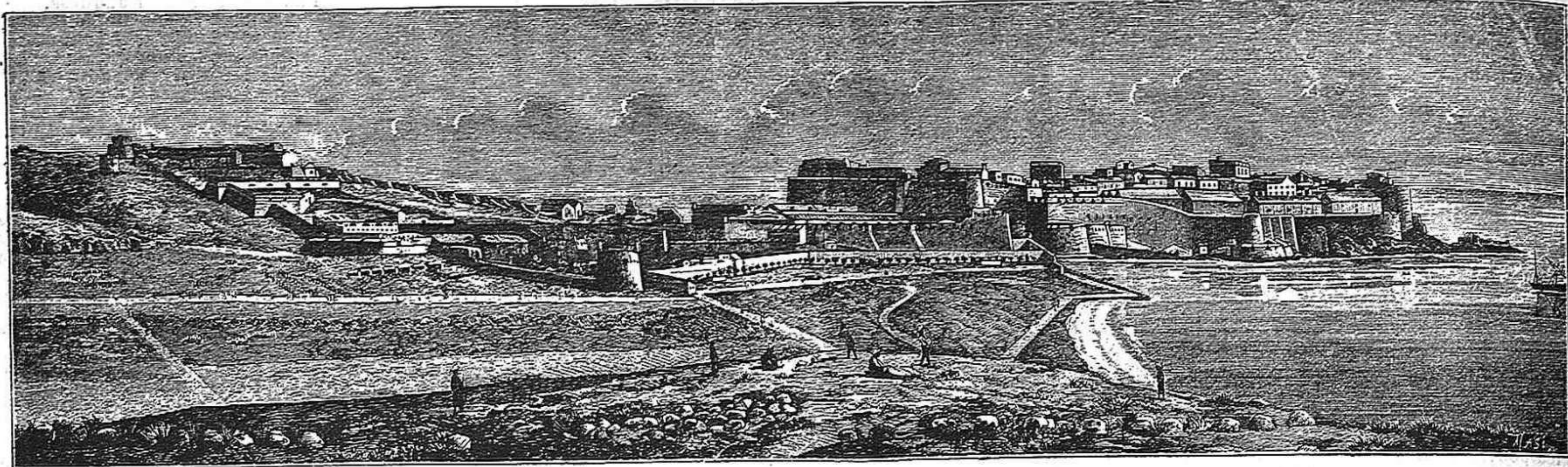
Y pél correu de Filipinas cobra la propia companyia 490 milions.

LO MINISTRE DE MARINA

—Aixó va perfectament: tenint lo meu fill allí, jo no tinch de molestar-me y á n'ell lo puch ascendi.

LA QÜESTIÓ DEL MORO

Vista de la plassa forta de Melilla.

Aném á un altre ram.
A la casa Vea-Murguía, de Cadiz, se li han donat 32 milions.
Als senyors Rivas Palmers, de Bilbao, 180 milions.
A las empresas de ferrocarrils se 'ls ha condonat 8 milions de multas.
Al port de Málaga se li ha concedit 128 milions, de gran part dels quals ningú 'n sab donar noticia.
Y al clero espanyol, compost de:
9 arquebisbes.
45 bisbes.
543 dignitats.
1.339 canonjes.
16.981 rectors.
23.698 beneficiats, y altres individus de menors categoria, se li entregan cada any 163 milions de rals.
Un' altra llisteta, y acabem.
La casa real d' Espanya cobra anualment, en pessetas, lo que s' expressa á continuació.

Lo rey.....	7.000,000
La princesa d' Asturias.....	500,000
La infanta Maria Teresa.....	150,000
La infanta Maria de la Pau.....	150,000
La infanta Maria Isabel.....	250,000
La infanta Eulalia.....	150,000
La infanta Lluisa Fernanda.....	250,000
La reyna ávia.....	750,000
Lo rey avi.....	300,000

Que venen á formar un total de nou milions cinch centasmil pessetas, que segons sembla 's cobren en or.
Ara bé; una nació que ab tan brillo y salero satisfá durant tan llarga serie d' anys tots aquests gastos ¿es una nació pobre? ¿es una nació sense medis ni recursos?

Deixinse, donchs, de bromas, senyor Pi y Margall y companyia: Espanya va forta de bossa, y si 'ls moros se refian de la nostra escassés, contant aixis safarse del càstich ¡pobres moros, son ben bé de playe!
¡Al Africa, minyons... y viva 'l rumbo!

ON Práxedes, malalt y tot, fá xistes.
Dias enrera 'ls metjes van permetre que li servissen una sopa de fideus fins, y l' home del tupé vá dir:
—Amigo, si que posaré bonas pantorrillas ab aquest aliment.

Y 'ls circunstants, naturalment, van ferse un tip de riure de primera, sense considerar que la nació ja fá molt temps que ni fideus fins pot menjar.
¡Qué tal tindrà las pantorrillas la desventurada Espanya!

Lo director de *El Ideal*, Sr. Beteta, l' altre dia vá ser conduhit á la presó, ab los brassos agarrotats cotze ab cotze, com un facinerós.
¿Qué 'ls sembla?
¿No crehen que sería més ben vist, que 'l govern empleés aquest procediment ab los moros de Melilla?

Una frase de D. Joan Mañé y Flaquer:
«La bomba de dinamita es la libertad en acción.»
¡Bomba!
Sí, senyors: aquesta frase es una verdadera bom-

ba, carregada no de cap sustancia explosiva, sino de xifadura senil.
Don Quijote, valent periódich satírich de Madrid, verteix una expressió molt justa, quan exclama:
«El Sr. Sagasta, más que en edad de gobernar, está en edad de ser gobernado.»
Opino de la mateixa manera.
D. Práxedes ja fa temps que ha fet á tots.

Per transportar municions de boca y guerra á Melilla, 'l govern no pot utilisar los serveys dels vapors de la Trasatlántica, perque 'ls transports li surten massa cars.
Y aixó que 'ls accionistas de aquella companyia ja fá una pila d' anys que no cobren dividendos.
No obstant, lo director de la Trasatlántica pot disculparse alegant que 'l sosteniment de l' Associació de *La Fulla* en las primeras ciutats d' Espanya, li costa una borratxada de diners.
Sent aixis, tindrem que de moment, y per una serie de circunstancias especiales, la representació més poderosa de aquells Pares de familia dedicats á la persecució de la immoralitat, al no poderse posar á la rahó per servir á la patria, ve á ser indirectament un auxiliari de las kábilas rifynyas que atacan á Melilla.
Sols aquest mérit li faltava á la famosa Associació de la *Fulla trasatlántica* per acabar de acreditar-se.

Situació del país.
En Sagasta ha sigut instalat en la *chaise-longue* que li ha vingut expressament de Paris.
La nació está ajeruda en lo *potro* del martiri que li ha arribat de Melilla.
De manera que quan tothom hauria d' estar dret, tothom jeu.

Los santóns de Marruecos predicán la guerra santa.
¿Qu' hem de fer nosaltres en vista de aixó?
Una cosa molt senzilla: practicar una guerra de cent mil dotzenas de dimonis.

Un periódich carlí, anomená á n' en Carlets de las húngaras «hijo de cien reyes.»
Aixó, que á primera vista sembla una alabansa, en realitat resulta ser una gran injuria.
Lo dir que 'n Carlets es fill de cent reys, trobo qu' es una cosa que fá molt poch honor á la séva mare.

Llegeixo:
«Se murmura que 's tracta de fer á la Tabacalera un regalo de alguns milions de pessetas, á pretext de gasto de resguard pel seu negoci.»
May cap ocasió com la present, pera realisar aquesta bona obra. La nació, preocupada y absorbida en la qüestió del moro, no se adonarà de que la Tabacalera 's fumi aquesta magnífica breva, ni molt menos de que á algún aixerit li deixin donar unas quantas pipadas, mitj de amagatotis.
La qüestió es qu' Espanya 's posi de cara á Melilla y d' espatllas als fumadors.
¡Y viva el patriotismo!
O bé 'l patrio-timo, tant se val.

Mentres á Gracia s' estava celebrant un bateig, lo capellá de la parroquia de Jesús vá adonarse de que un dels concurrents portava encés un puro amagat sota 'l sombrero.
Veure aixó, precipitarse sobre aquell home, donarli manotada y tirarli puro y sombrero per terra, sigué obra de un instan'.

Ja sé que á las iglesias, ab tot y que s' hi fá fumareda d' incens, no está bé que se 'n hi fassa de tabaco.
Pero tampoch está bé, qu' en lloch de una senzilla advertencia, s' adoptin uns temperaments tan belicosos y tan exposats á rebre una boleya.
Per lo demés, y si 's vol indicar que 'l tabaco no té entrada á la iglesia, fará observar que son molts los capelláns que dintre dels temples usan lo rapé. ¿qué dirian si algú, de una revolada, 'ls estampés la capsa de polvo pels nassos: á veure qué dirian?

Un sagristá:
—Dir, no dirian res: farian un gran estornut... y *Dominus tecum.*

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans A. F. del V., Antonet del Vendrell, A. Font, J. Relló y Rigola, J. Gracia, Ordisi Autap, Tresineta, Salvadora y Antoneta, R. Fojó, Félix Cusiné, J. V. Martínez, S. Candela, J. Durán, F. Abich, R. Grau Salá, A. B. Sadi, Cap de Frare, A. Ferrant, E. Naté, P. Giró y B. de V., M. Solá, B. Baqué, P. Colomer, B. Rooig, Empayta-boynas, y G. Vidal:—Lo qu' envian aquesta senmana no fa per casa.
Ciudadans F. Cortada Parrondo, Mata-sogres, Jo, Tu y Eli, Anton Font, Manrich Bilbilés, Un A. Vendrellench, Isidro Coracans, S. Pitarreta, Un de Igualada, Palet de Riera, P. Juanico C., Joanet Cots, M. R. de las Planas, Rafel Pastor, F. Kharquinyoli y Anónim.—*Inser-tarem alguna cosa de lo que 'ns envian.*
Ciudadá Deu: No recordém haverla rebut.—J. C. y P.: L' article, aixis lo fondo com la forma pecan de ignocents.—J. Llopert y B.: Alguns versos son repelosos.—J. Gracia: Inseriré alguna cosa; pero no l' article, per ser molt desigual.—J. O. y R.: S' ha descuidat d' enviar la solució.—M. Badi: Molt bé y gracias.—J. Negre y F. Rigola: Van bé; la destinada á LA CAMPANA tal vegada es massa esgràmica.—Julia Carcasó: Está bé de debó: 'l felicitem.—Andressillo: Rebut l' article y gracias.—Francisco Llenas: Idem la séva poesia y gracias també.—Domingo Bartrina: Alguna cosa hi anirá.—J. Maria Li-barria: Als versos los hi falta correcció y á la prosa sinceritat: tot lo rebuscament que s' observa en l' estil, deuria ser substituït per verdadera emoció.—J. Ferrer: Vá bé.—Pep A.: La llarga está millor que la curta.—Agulleta: Es fluix.—Pepet dels Ous: No 's pot aprofitar mes que un cantar. Ramonet: No podem ser coireus del seu amor: entenguis directament ab la noya: no sigui tonto.—Ego Sum: Lo sonet es regular.—Joan Mallor: L' equivoch resulta massa transparent.—J. Voltá: No vá.—Lo Romancer: Ho aprofitaré.—A. Canaleta: Lo segon sonet es preferible al primer.—F. Mario: Ningú comprendrá perque aquell petó en tan solemnes moments pogués ser amargant.—J. Guasch y E.: Ab las condicions que indica y precisament en l' Almanach, no 'n podem comprometre á publicar-la. Consideri que la poesia es llarga y l' Almanach té 'l número de planas limitat, havent de fer nosaltres lo que podem y no lo que voldriam.—V. Badias P.: Li tornem á remetre.—Telongo: Vá bastant bé.—J. Cabrujas Vinyas: Vosté té bona lletra; es l' únich que li podem dir.—Pistacho: Está bé.—F. Comas Pau: Es fluixet.—Timbalé del Plá: L' article reguar; los versos bé.—Bisca: Ho aprofitaré.—Ramon Llei: Tindrem present lo que 'ns indica: la de aquesta senmana no 'ns agrada.—Pep Peytaire: Vá bé.—J. D.: No 'ns agrada prou.—P. Caballeria: No 'ns convenen los dibuixos. Los versos els aprofitaré.—Vallesá: Lo sonet está conforme.—J. V. Pons: Ho acceptém ab gust y ab més gust encare ho publicarém.—Quicu Salora: No 'ns vá prou bé.—J. Bué Ventura: La versificació es imperfecta.—F. Rodrigo Codolá: En lo treball de vosté hi ha condicions positives: llástima que no siga més concis, més concentrat.—E. M. Giot: Cumplirém lo séu desitj.—A. l'unsoda: La composició de vosté es incorrecta.

¡GRAN ÉXIT! ♦ OBRA NOVA ♦ ¡GRAN ÉXIT!

UNA
AVENTURA D' AMOR

HISTORIETA AGRE-DOLSA, EN VERS, PER
C. GUMÁ

Ilustrada ab dibuixos de M. MOLINÉ
Preu: ¡DOS ralets!

Se ven á can López, en los kioscos y per tot arreu.

LOPEZ, editor.—Familia del Mij 20.
BARCELONA.—A. Lopez Robert, impresor.—Anata. 63